

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četirstopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištevno, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši

Da nam dopisi ne zastaré, smo za denes zopet članek in listek izpustili.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 8. oktobra.

O prihodnjem **državnem zboru** prinaša „N. Fr. Pr.“ članek, v katerem si ne obeta toliko dobrega, kakor bi v svojem nemškem srci rada. Zdi se jej, da bo preveč strank v njem zastopanih, za to bi pa rada „stare“ ustavake zopet voljene imela, da bodo voditelji hrupnejim.

Volitve volilnih moči izpadajo klerikalno: na gornjem Avstrijskem, gornjem Štajerskem in celo v nekih okrajih dolnjega Avstrijskega. Povsod pa klerikalizem napreduje pri Nemcih, med tem ko se pri Slovanih njegov upliv manjša.

Hrvatske narodne novine in narod še vedno v člancih in brzojavnih vestih izražajo svoje veselje nad tem, da je postal Mažuranič ban.

Vnanje države.

Francoska vlada je dobila iz okrajev poročila, da je Thiersov manifest povsod velik utis ustvočil, in razširja se po tisku in drugače na vso moč. Iz vseh strani prejema Thiers pohvalo, in vsak dan pride več tisoč ljudi, da mu čestita. — Bazainova pravda se je 6. okt. začela, poslušalcev je sila veliko. Obtožba, ki jo je sestavil general Rivière, je za zatoženca strašna.

Španjski uporniki so Kartageno zapustili; karlisti so vse vojne moči koncentrirali, ravno tako je storil republikanski glavni general. Don Karlos je dal narediti marke za pisma s svojo podobo. Karlisti so prodrli v mesto Orihuela ter vzeli vladno in mestno kaso, potem pa so ušli.

Več **italijanskih** poslancev bode, kadar se parlament odpre, ministerstvo interpeliralo zaradi objave državnih dokumentov v Lamarmorovih odkritjih, in ako se pokaže, da general nij dobil od ministrov privoljenja, dotične dokumente objaviti, se bode zatožil zaradi zlorabljenja pisem, ki so izključljiva lastnina državnina.

Pruski naučni minister je sprejel prilego starokatoliškega škofa kot državnega služabnika. Dalje je naučni minister ukazal pruskim visokim šolam, naj se izreko, da li bi se dal pri doktorskih poskusnjah, akademičnih obdarovanih delih in spričevalih upeljati nemški jezik mesto latinskega.

Grška vlada je zapovedala, naj se pregledajo vsi uradi v kraljestvu, da se pozve, kakovšno je osebje, službeni stan in kako se administrira, in da se to vladi takoj obznani, da lahko reformira, ako kaj treba.

Danski državni zbor se je odprl 6. oktobra. Kar je pri tem čudno, je to, da se nij začel s prestolnim govorom.

Dopisi.

Od Kapele pri Radgoni

6. okt. [Izv. dopis.] (Slovenski volilni shod.) Včeraj je bil volilni shod pri Kapeli,

v tako imenovanem „Zidu“, kamor so ga na 4. uro po poludne dr. Pirnat, dr. Gregorič in Spirk sklicali. Zbor je bil jako mnogo obiskan, ljudstva je bilo gotovo nad tri sto oseb, obe stranki, narodno-liberalna in klerikalna ste si prizadevali svojo moč pokazati. „Slov. Gospodar“ je bil svojega oproda Gregorca poslal. Po pravilu, da se glasi šteje in ne vagajo, so klerikalci vse mežnarje in cerkvene ključarje iz cele okolice skupaj zvalili, celo iz Ljutomera in s. Lenarta so jim take cerkvene miši na pomoč prišle. Na narodno-liberalni strani je inteligentnejši del stal; veselilo nas je videti može, za slovenski narod zavzete, kateri so do sedaj za nasprotno nemškutarske kandidate glasovali, dokler smo le kaplanom kadili iz patrijotizma, ker smo menili, da je za narodnost dobro.

Narodno liberalna stranka si tedaj šteje na čast, da je marsikaterega nazaj privabila, kateri bi bil narodu izgubljen. — Napovedano je bilo, da bode g. dr. Ploj ob četrti uri prišel, in se volilcem kot kandidat za državni zbor predstavil. Klerikalci vendar niso na ta trenotek čakali, nego posedli so sobo, v kateri je bil zbor napovedan, že ob dveh po poludne, ter so si precej ptujskega klečepaza, prof. Žitka, za predsednika izbrali, in pod komando nebeškega generala kaplana Kocuvana, čakali, kaj bode tukaj prišlo za špektakelj.

Malo po četrti uri pride g. dr. Ploj od svojega vinograda v Murskem vrhu; z velikim navdušenjem in „živio“ klici ga je narodno-liberalna stranka sprejela. Glasovi „živio“ naš poslanec dr. Ploj! so ga v zbirališče spremljali. Ko se je on tukaj zbranim za kandidata predstavil, in za besedo prosil, postala je med klerikalci velika nevihta. Kaplan Kocuvan je komando svojim bil izdal, da dr. Ploju ne smejo pustiti govoriti, — in kakor divja zver so počeli mežnarji in trejali kričati, z nogami teptati. Se ve da je to med narodno-liberalnimi, kateri so zdaj že v mnogem, in precej večjem številu na zbirališčih bili, energični nasprotni vihar vzbudilo. Narodnjaki so glasno terjali, da g. dr. Ploj mora govoriti, da nečje reakcionarce Hermana kot poslanca, da se nam Slovincem ta poklerikaljeni Nemec usiljuje, da dela samo za duhovenski stan, za narod pa mu je malo mar. Še le ko se je g. Kocuvanu odločno reklo, da se mu bodo vrata pokazale, ako se ne bode vsaj pošteno obnašal, in ako ne bo nehal ljudstva hujskati, potem je mir nastal, in g. dr. Ploj je svoj program razvil. On je rekel, da stoji odločno na narodno-liberalni strani, on nij nasprotnik vere, ker vera mora biti, klerikalci vendar nemajo pravice sami oblasti v roke dobiti, ker ti samo za svojo stanovsko korist skrbijo, za

naš zapuščen narod slovenski jim je malo mar. On je za nove šolske postave, katere imajo dosti dobrega v sebi, samo je treba, da se dobro izpeljejo, kar pa je v njih krivega, se dá popraviti. Gosp. dr. Ploj je za močno Avstrijo, v kateri se mora vendar uprava decentralizirati, v prvi vrsti pa je slovenski narodnjak, in obeta, da se bode najbolj za to prizadeval, da se prava djanska enakopravnost vseh narodov, prvi pogoj prave svobode, užitotvori, da slovenski narod tisto častno mesto doseže, kakor je imajo drugi narodi.

Ko je nehal govoriti, je ogromna večina terjala, da je g. dr. Ploj naš poslanec, in s klici: živio Ploj! se je zbor sklenil. Po zboru so se še marsikateri govorci vrstili. G. dr. Gregorič je razvil, v čem da se narodno-liberalna in klerikalna stranka razločujeta, govoril je o šolski postavi, o pravični razdelitvi štibre je rekel, da se kmetu s tem največja krivica godi, da mora skoro preveliko štibro plačevati, premakljivemu blagu, denarju pa se premala štibra nalaga. — G. Jesih je potem v jedrnatem govoru še enkrat ljudstvu celi slovenski program razodel, in ljudstvo je govornike z veliko radostjo poslušalo.

To svobodno rečemo, da ima g. dr. Ploj v gornje-radgonskem okraji večino; na njegovi strani stojijo vsi izobraženi ljudje, in ti še bodo za njega že še kaj storili. Živio tedaj naš slovenski kandidat dr. Ploj!

Izpod Ptuja 5. okt. Lepo je, ako se potegujejo udje enega stanu složno za svoj princip, še lepše pa, ako imajo vsi blago idejo brez razločka višjih in nižjih. „Mi šarži moramo skupaj držati“ je rekel nek razvodnik (gefriter) generalu, kateri mu je v taboru pred vojno šnupavca ponudil. Enako si govorijo duhovniki, tako si dopisujejo tudi učitelji slednji čas. Videl sem te dni pri enem prijatelji učitelji kamnotiskano pismo od ravnatelja državnega učiteljskega izobraževališča v Gradci, V. Adama glaseče se: „Euer Wohlgeboren! Aus Anlass der bevorstehenden Reichrathswahlen halte ich es — sowohl im Interesse des Lehrstandes, als auch der fortschrittlichen Entwicklung unseres Volksschulwesens — für meine Pflicht, dringend zu ersuchen, dass Euer Wohlgeboren Ihren ganzen Einfluss aufbieten, damit nur solche Wahlmänner und Abgeordnete gewählt werden, welche als schulfreundlich bekannt sind. Graz, am 1. Juni 1873. V. Adam m/p.“

Lepa je ta spodbuja, a to pismo meri gotovo na agitacijo nemškutarskega poslanca. Ali katerega le neki g. Adam misli, če g. dr. Ploja, ali klerikalnega Hermana, ali fevdalnega grofa Wurmbbrandta, katerega so ptujski nemškutarji poslednji čas postavili?

Zakaj nij pred poslal pisma, da si je že 1. junija datirano? Menda še nij bilo takrat nemšk. kandidata za ptujski kmetski volilni okraj? — To nij učiteljskega stanu obrest, če mora dve butari nositi, mesto ene. Ali mar misli nemški g. Adam, da je to „naprednjaško razvijanje našega šolstva“, da se šole nemčijo, ka-li? Nemški učitelji so že večkrat v svojem listu učiteljem v spodnjem Štajerskem oponašali, da so „national“, da je Lapajnetov „Slov. Učitelj“ nationalitätenhader med prej neki v mirni slogi delajočimi štajerskimi učitelji zaplodil. Nijso si tedaj enakega smisla, narodni učitelji imajo blažje nazore, hočejo imeti narodno šolo. — Čudna doslednost je tudi pri učiteljskih generalih, da eden komandira: „dass Euer Wolgeboren Ihren ganzen Einfluss aufbieten etc., drug pa po inšpektorsko zagrmi: „der Lehrer hat keine Politik zu treiben“, akoravno samo hoče usta po slovenski odpreti. Ali kako si neki le definirajo pojem: „politika“ ti gospodje?

Naši narodno liberalni poslanci so pri vsaki priliki pokazali, da so prijatelji šole po novejših postavah, da privoščijo učiteljem tudi boljše gmotno stanje ter govorijo za svobodo učiteljev. Med te se šteje tudi g. dr. Ploj. Razkril je to že pri več priložnostih. Vsakako pa bode bolj prijatelj narodnega učiteljstva, kot fevdalni grof Wurmbrandt ali pa klerikalni Herman. Držite tedaj vsi šarži po nemškem Štajerskem skupaj, a mi Slovenci bomo že delali za šoli prijaznega poslanca, ki bode povedal vladi tudi §. 19. osnovnih postav, in tak bo naš poslanec g. dr. Jakob Ploj!

Iz Trsta 6. okt. [Izv. dop.] Včeraj je bil v Rojanu volilni shod centralnega odbora za tržaško okolico, h kateremu so prišli vsi udje centralnega odbora in več najodličnejših okoličanov. Na dnevnem redu je bilo sestavljenje programá za poslance v mestni zbor. Predsedoval je g. Nabergoj. V svojem govoru je navedel korist izdanja programa. Dobro je program sestaviti, kajti vsi izobraženi narodi svojim zastopnikom podajejo načrt, pa katerem se morajo ravnati, in to je imenitna reč, kajti poslanec, kateri svojih volilcev program podpiše in sprejme, zavezan je tudi po njem delati; ako ne dela po njem, pošlje se mu nezaupnica in se ga lahko za odpadnika smatra in mu se lahko očita, da je zapustil pot, kateri so mu volilci odkazali, ter ako se izneveri, potem je baš ta program orožje proti njemu. Ko je g. Nabergoj končal, se je centralni volilni odbor mej soboj pogovarjal o točkah, katere misli staviti v program poslancem mestnega zbora. Po dolgem pretresovanju je volilni odbor sestavil tehten program z desetimi točkami, katere so vse jako važne za tržaško okolico. Po sestavljenju programa se je dala vsaka točka posebej na glasovanje, in ako je še kaj pomanjkljivo bilo, popravilo se je. Vsaka točka je bila potem enoglasno sprejeta, ker je terjatvam in želji okoličanov popolnem ustregla.

Po tem izpregovori g. Požar besedo o državni volitvi in poudarja, da je treba na to najbolj ozir jemati. Ko smo ravno denes tukaj skupaj zbrani, zmenimo se, da si prizadevamo vsi, da podučimo nepodučene sosedo in vse kmetete ter jim gorko na srce polagamo važnost državnih volitev, da se na dan volitve vsak po svoji moči potruži, pri-

govarja in zbira volilce, kakor tudi že pred dela in pripravlja za obilno udeležitev. Vse je bilo navdušeno in obetalo se je živo agitirati za domačina, zlasti zato, ker je laška stranka postavila takega kandidata, za katerega smo gotovi, da bi se v državnem zboru na okolico niti ne zmislil, in ta je baron Morpurgo. Zagotovljeni smo, da iz okolice ne bo od okoličanov nič glasov dobil razen komisarjev in magistratskih kruhoborcev. Pokazalo se je, da je laška stranka nam, ko smemo na gotovo zmago narodnega poslanca računati, s cela sovražna, to je ona stranka, katera toliko o liberalnosti vpije in se hvali, da je pravična vsem, a vendar hoče nam oktrojirati poslanca, katerega ne poznamo, in kateremu ne zaupamo čisto nič.

Iz Celovca 4. oktobra [Izv. dop.] Bliža se zopet čas, da bode odbor narodne čitalnice sklical redni občni zbor, da se vršijo volitve novega odbora in se ob enem pregleda društveno delovanje preteklega leta. Želeti bi bilo, da se ovega občnega zbora vsi čest. gg. društveniki udeležijo in da se ob enem do istega časa mnogo novih udov vpiše. Gospodje pa, ki so po neki nepriliki preteklega meseca društvo zapustili, se prosijo, naj v novi pristopijo. Spominjajo naj se, kako zelo nam je — posebno na Koroškem — združenih moči, združenega delovanja treba; stavijo naj si narodni blagor in narodno čutenje ter potrebno slogo nad partikularne osobnosti. Pokažimo krepko, da se čutimo prave možake in da znamo politično življenje ločiti od društveno - socialnega. Skušajmo vsi tukaj živeči Slovenci, da se naša čitalnica, ki je tudi preteklo leto lepo cvela, ravno letos na novo okinča, duševno in materialno obogati in da v svojem krilu združi vse tukajšnje Slovence in to še zaradi tega, ker nastopi sedaj deseto društveno leto.

Deset let je mnogo; ozir na preteklost našega narodnega pribežališča nam odkriva tu in tam mimo veselih lepih trenutkov tudi skeleče rane in nam mora biti kažipot prihodnosti. Tude se je učila slovenščina, hrvaščina in staroslovensko pisemstvo; tu se je marsikatera mična deklamacija in mnogo krat krasno narodno petje razlegalo; tu so se slovenske igre predstavljale in v novjšem času tudi podučno zabavni govori vpeljali itd. Ponosno zamore naša čitalnica desetletno življenje v listine svoje zapisati ter se pridružiti družim enakim društvom. Proč s preprirom! poprimimo se z vsemi silami in vsi naše čitalnice, ki se ne vtikuje in nema vtikati v politične razmere ter ima le marljivo obdelovati vse, kar je „lepo“ in „koristno“ na narodnem polji; da se število društvnikov do prihodnjega občnega zbora dvakratno pomnoži, je lahko mogoče, ako le hočemo!

Vodilo naj nam bodo besede obče znanega narodnjaka, ki je o čitalnicah pisal: „Korist čitalnic je neizrekljiv, one so pravi narodni domi; one so ognjišča, na katerih se ogrevajo srca domorodna; one so tolažilnice v britkih urah, katerih žalibog dokaj štejemo v našej domovini; one so matere družih narodnih društev in podvzetij; one so središča, iz katerih naj izhaja vse in v katere naj dohaja vse“.

Iz Idrije 6. okt. [Izv. dopis.] Uže dva meseca hodita dva agenta italijanske banke „L'Unione“, po celem idrijskem okraju, ter ljudi na vse kriplje prigovarjata se pri-

dotični banki zavarovati. Lehko se reče, da ne brez vspeha, ker sta v kratkem času okolo 600 posestnikov zavarovala. Ne moremo se dosti načuditi, da človeka, ki ne umejeta ni jezika, ni ljudstva, ki zastopata popolnem inostransko banko, toliko opravita. Koliko več bi storila lahko v tej zadevi trdna banka „Slavija“? Še manj pa se moremo načuditi, da ne ta ne druga slovanska banka nij poslala toliko časa svojega agenta v naš okraj, akopram jej je lahko znano, da je v naši okolici še jako malo posestnikov zavarovanih. Vprašam, nij tako postopanje domače banke graje vredno, da se pusti od inostranske banke prehiteti, da opravijo zastopniki tujih bank mnogo več, kakor pa zastopniki domače, i da romajo domači v Rim? Stoprv te dnij se je prikazal agent J. v naše kraje, koliko vspeha bo imel, ne moremo reči; gotovo pa več, nego pri agitiranju za svojega čefa, klečeplaza Costa, poslednje je dobil najbrže kot inštrukcijo s polici vred. Na vsak način se ne dá tako postopanje banke „Slovenije“ opravičiti.

Bližnje volitve ne kalé našega domačega miru. Nemškutarji i rudarski uradniki ne bodo stiskali, ker vedo, da Idrija sama nij merodajna, klerikalci pa (vsaj jih je malo) tudi ne bodo dosti agitirali, i so do dobrega prepričani, da je Costi že davno odzvonilo, v kratkem izgubé svojo glavo. Na vsak način pa bi bilo svetovati, tudi pri nas v o-
lilni shod sklicati.

Iz Zagreba 6. okt. [Izv. dop.] Vsi večji ruski časopisi so pretresali in razsojevali novo nagodbo med hrvatsko in ogersko kraljevino, ter se sploh nepovoljno o njej izjavili. V podkrepljenje te svoje razsodbe sklicavali so se zlasti (osobito „Golos“ Ur.) na dopise v „Slov. Narodu“, v katerih se o tej nagodbi govori. „Obzor“ od sobote odgovarja ruskim časopisom, ter pri tej priložnosti „Slov. Narodu“ svetuje, naj bolje pazi na svoje dopisnike iz Hrvatskega. Ker se to posebno mene tiče, držim si v dolžnost, da katero o tej zadevi rečem.

Zakaj se ruski časopisi glede nove nagodbe nijso iz „Obzora“ podučili, ampak raje tudi iz dopisov „Slov. Naroda“, to je, se ve da, samo njih „gustosache“, in na tem gotovo nij „Slov. Nar.“ kriv. — To je eno. Drugo je pa to, da ruski časopisi svoje informacije o novejši nagodbi nijso crpili iz dopisov „Slov. Naroda“ iz Hrvatskega, ampak iz dopisov iz Ogerskega. „Obzor“ bo se ve da rekel, da so bili zadevni dopisi pod firmo „iz Ogerskega“ v Zagrebu pisani, ter se v utrjenje tega pozval na ovado nekega v Zagrebu živečega slovenskega privrženika, klečeplazke politike (poznamo moževu intrigo i mi. Ur.), kateremu je edino le vaš dopisnik pomogel, da je v Zagrebu svoj kruh našel. Jaz očitujem, da je zadevni klečeplazič lažgal, ter da je „Obzor“ to laž, ali prav za prav ovado, od njega za resnico kupil. Vaš dopisnik iz Ogerskega se gotovo tudi ne bo vstročaval priznati, da je tisti dopis, v katerem se pravi, da bodo Magjari Hrvate z novo nagodbo prevarili, in na katerega se ruski časopisi sklicujejo, od njega in ne od mene pisan. Vašega dopisnika iz Ogerskega pozna vsak čitatelj „Slov. Naroda“, saj je svoje dopise že večkrat s svojo celo šifro podpisal (enkrat s celim imenom), samo uredništvo „Obzora“ ga ne pozna, in tudi za-

h. 232,3,1873.
grebški klečeplazič ne. Jaz pisateljstva za-
devnih dopisov ne odvaljujem zato od sebe,
ker bi me onečastili, ali ker bi se bal, da
bodem v svojem socialnem stanju za voljo
njih škodo trpel, v tem sem že precej vtrjen,
ampak zato, da se resnici gaz naredi, in da
se moj nevhvaležni ovaduh pred uredništvom
„Obzora“ razkrije.

Odkar je nova nagodba faktum posta-
la, so moji dopisi, kolikor mogoče stvarni
postali, popreje so pa bili polemični, in si-
cer s prvega proti magjarske stranki,
potem pa proti Raucherjevi svojbini. No-
ve nagodbe jaz v nebo vzdigovati baš ne
morem, ker tega ne zasluži. Tega mnenja
nijsem jaz sam, ampak najprvi sinovi hr-
vatskega naroda. Proti nagodbi pisati pa
nečem, ker je to denes prepozno, in ker bi
to v sedanjem času, ko vladno krmilo iz
rauhijanskih v narodnjaške roke prehaja,
več škodilo, nego hasnilo. To je razlog, za-
voljo katerega sem v svojih dopisih objek-
tiven postal, kar pa „Obzoru“ nij po volji.
Narod slovenski je, in mora biti za Mako-
čev slovanski program, kajti v njegovem
programu je tudi zanj posebni prostor opre-
deljen, z nagodbo je pa slovenski narod iz
hrvatske politike celo izključen. Po tem naj
„Obzor“ sam razsodi, v katerem smislu se
imajo dopisi iz Hrvatskega, in če se hoče
tudi iz Ogerskega v organ slovenske narod-
ne stranke pisati: ali v smislu nagodbe ali v
smislu Makočeve ideje? Geslo nagodben-
jakov glasi: „Živeli brača Magjari, vstran
Kranjci!“ Makočevo geslo pa glasi: „Ži-
velj Hrvati i Slovenci!“

Pred sklopljenjem nagodbe potegoval
sem se, odkar „Slov. Nar.“ obstoji, v svojih
dopisih za težnje hrv. narodne stranke. To
svedočanstvo mi more sam Rauch dati. On
me je povsodi in todi iskal, da, če me naj-
de, bog ve kaj z menoj naredi. On me nij
našel. Mesto mene so žalibože trije drugi
zagrebški Slovenci, kateri so na sumu do-
pisovanja bili, po njem proganjani bili. To
ne navajam morebiti za voljo tega, da si
nagrado stečem, in mnogim drugim v tem
konkurencijo delam, ampak za voljo tega, da
dokažem, kako sem tudi jaz s svojim me-
zimecem pomagal narodnej stranki do zmage,
do slavlja in do vlade. Če so bili moji do-
pisi tačas neprikloni, zakaj ne bi bili denes,
ko so celo objektivni!

Da bodem v prihodnje z „Obzorom“
glede nove politične situacije na Hrvatskem
na čistem, očitujem sledeče: Jaz držim no-
vo nagodbo samo za etapo na potu, kate-
rega hodi hrvatski narod do popolne svoje
državne samostalnosti, in nadalje do držav-
nega zedinjenja Hrvatov in Slovencev. Etape
so zato, da se vojska odpočine, da se na
novo zbere, na novo uredi, na novo ojači in
na daljnje korakanje pripravi. Kot takšno
etapo, in kot nič drugega, cenim jaz novo
nagodbo visoko. Da se ta etapa nij mogla
tako globoko v obseg ideje državne samostal-
nosti posaditi, kakor so to hrv. narod in
njegovi vodje želeli, to razglabati in o tem
se prepirati ne vodi denes do nobenega vspe-
ha več. Ako pako nagodba nij to, kar sem
rekel, potem tudi nij več državna vez med
Hrvatsko in Ogersko kraljevino, ampak ve-
rīga, ki mora nespremenjena ostati, dokler
bo še kaj hrvatskega in magjarskega naro-
da na svetu.

Domače stvari.

— (Iz Slovenskih gor) na slov.
Štajerskem se nam piše: „Volilci sv. Lenart-
skega okraja bodo v nedeljo 12. oktobra po-
poldne ob 2. imeli volilni shod. Upamo, da
pride naš slovensko-liberalni kandidat g. dr.
Ploj, katerega mislimo voliti, ker vemo da
bo za svobodo in napredek, k nam. —
Hermana ne maramo, če bo tako govoril in
delal, kakor je v kat. društvu v št. Lenartu
11. septem. obetal. Mi čemo prostomiselnega
slovenskega moža, ki bo za slovenski narod
in za pravice ljudstva delal, ne pa samo za
dobiček klerikalnih mašnikov govoril, ki nij-
so narodni, ampak sami za sebe.“

— (Iz Ormuža) se nam piše, da je
dve tretjini tamošnjih volilnih mož za našega
kandidata dr. Ploja in komaj ena tretjina
neodločnih za Hermana, ki s prof. Žitkom
še vedno roma okolo od volilca do volilca.

— (Iz Brežic) se nam piše: Denes je
volila občina Zakot volilne može, ki bodo
glasovali za dr. Vošnjaka. Velika večina je
zdaj v vsem okraju za dr. Vošnjaka.

— (Iz Brežic) se nam piše v denaš-
njih slovenskih dnevih res izreden in skoro
čudežen slučaj, da en fajmošter agitira za
reakcionarja Kosarja, pa brez fanatizma in
strasti. Fajmošter v Brežicah namreč, g.
Mikuž, deli kanonika Kosarja vodeni oklic
med kmete pa zraven govori: „tu vzemi, če
hočeš, beri in če se ti zdi, da je ta pravi,
voli ga, če ne, pa drugega voli.“ Tako kmet-
je pripovedujejo, in pravijo, da bodo res
drugega volili, namreč dr. Vošnjaka.

— (Iz Sevnice) se nam piše: Dasi-
ravno pri nas črni kragulji vedno okolo le-
tajo, da bi se jim skoraj žegnana pljuča
unela, vendar je večina volilcev za svobodo-
miselnega narodnega kandidata dr. Voš-
njaka. Kosarjevci vsacemu županu en oklic
pošljejo, ki roma za tablo.

— (Za dr. Lavriča) — kakor se nam
piše — izvrstno stoji. Dve tretjini izvoljenih
volilnih mož v goriškem glavarstvu ste zanj,
tudi na Krasu je vse dobro. Jutri ves dopis.

— (Iz Vipave) se nam piše 7. okt.:
Izid volitve volilnih mož se je včeraj v št.
Vidu izvršil. Št. Vidčanje, kimalci, so na
komando prvo gospod „vikarja“ in za njim
niti ne branja zmožna volilna moža izbrali.
Sramota! Poddražanje so izvolili odloč-
no liberalno-narodna možaka g. Uršiča in
g. A. Žgurja, katera bodeta seveda dr.
Razlaga volila.

— (S Pohorja) se nam piše: Pri sv.
Primožu in pri sv. Antonu so volilni možje
narodni, tudi v Arlici je narodnjak gotov.
Dozdaj neodločna sta volilca v Janžvirhu in
Ribnici.

— (Iz Brega) na Primorskem se nam
piše, da je tam voljenih 5 narodnih isterskih
volilcev. Veliko izgleda je, da bode izvoljen
škof Dobrila.

— (Iz Celovca) se vsem večjim du-
najskim listom telegrafira, da volitve volilnih
mož kažejo velik „klerikalen“ napredek. Ker
Nemci, kakor vemo, s „klerikalno“ krivo na-
meščajo „narodno“ opozicijo, hočemo upati,
da se konstatuje tu slovensk napredek, kar
se sklada tudi z našimi poročili.

— (Stremayrjeve groše) je dobilo
na Koroškem 165 duhovnov, in sicer vsi
skupaj 17.000 goldinarjev.

— (V kranjskem velikem posest-
vu) bosta baje voljena za poslanca grof
Blagaj in dvorni svetovalec Švegel.

— (Grof Thurn) je reklamiral pri
vladi, naj izbriše iz imenika volilcev v veli-
kem posestvu kranjskem 6 duhovnov. Vlada
je to reklamacijo odbila, opiraje se na §. 9,
al. 3 in §. 13 volilnega reda za drž. zbor.

— (Od tukajšnje telegrafske po-
staje) nam dohaja sledeče oznanilo: Pri
vseh brzojavnih postajah se dobivajo za 50
krajcarjev kolekovane tiskalice za brzojavno
dopisavo v domači državi, katerih upotreb-
ljanje ima to dobro, da nij treba prilep-
ljati mark na poslanice. — Pristavlja se še,
da se take tiskalice, če so se pokvarile,
smejo zamenjavati z novimi, ako se marka
nij onesnažila.

— (Na ljubljanski realki) se je v
1. razred 116 učencev vpisalo, pa 13 jih
nij naredilo sprejemnega izpita tako, da
so 103 učenci v 1. razredu ostali. Drugi
razred ima 95, tretji 69, četrti 37, peti 33;
šesti 15, sedmi 14 dijakov; vseh skupaj je
tedaj 366. Lepo številce!

— (V Kozje) pride za okrajnega sod-
nika g. Egidij Jamnik, adjunkt v Pliberku.

— (Dr. Costa) je sinoči jezno ob mizo
udaril, bravši v novinah, da je celo g. Pufke,
urednik „Vaterlanda“, dobil papežev orden
sv. Gregorja, on, Costa ga pa še zdaj nema.
Kakor Napoleon III. nij nič poslal na Co-
stovo prošnjo, tako Pij IX. ne da nič.

— (Tandem aliquando!) Zadnji
„Glas“ je vendar enkrat eno resnično in po-
šteno besedo zapisal. V listnici njegovega
uredništva namreč beremo od besede do be-
sede: „Dopisov nijsmo mogli denes priobčiti,
nam je vodni (sic!) članek preveč prostora
vzel.“ In kakov je ta „vodni“ članek? V
njem pater Marko iz Renč kakor drugi Pe-
ter Amienski na kraškem oslu „več duhovnov
— narodnjakov“ sedeč z eno roko na boben
bije ter goriškega dr. Kosoklepača go-
riškim Slovincem za kandidata razkričava, v
drugi roki pa šop v goriškem „bistrem po-
toku“ v korenju namočenih kopriv drži ter z
njimi „brezverske rovarje“, „pariške rudeč-
karje“, „novošegne olikaše“ (slovenske libe-
ralce) blagoslavlja.

— (Pojedina pri lisici ali lis-
jaku.) Iz Doline na Primorskem se nam
piše, da je tamošnjemu kmetu 2. okt. lisica
odnesla petnajst kokošij na enkrat. Gotovo
je bila svoje prijateljice ali prijatelje v go-
stije povabila, ker je toliko kurenine potre-
bovala, sodi naš dopisnik.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Trnovo 8. okt. Občine Trnovo, Bi-
strica in Jablanica so volile dvanaest vo-
lilnih mož, ki so vsi odločni za narodno-
liberalnega kandidata dr. Razlaga. Naša
zmaga sijajna. Vsi klečeplazarji so propali.
Živio naš poslanec Razlag!

Razne vesti.

* (Samomor.) Baronovka Pino-Frie-
denthal, mati znanega Pino-ta, c. kr.
okrajnega in deželnega načelnika, Maru-
šičevega sokandidata proti dr. Lavriču, se je
na Dunaji zastrupila. Bila je že več časa na
dulu bolna.

* (Najdražja krava), ki se je zdaj s Koroškega prodala, je gotovo pivovarjeva iz Sachsenfelda, ki je bila na Dunaji v razpostavi. To kravo je kupil nek gospodar iz Varšave za 450 gl., njenega junčka, ki je še sesal, pa za 50 goldinarjev.

Poslano.

Gospod dr. J. Bleiweis! V svojem odgovoru v zadnjih „Novicah“ se držite izreka: „Prima regula: nega!“ Spustili ste se v tajbo. Pa pomislite, da dandenes nij svet več tako naiven, da bi Vašim apodiktičnim izrekom: „to je laži!“ „to nij res!“ še kaj verjel. —

Pa ne mislite, da mi bote tako dober kup ušli! Kar sem pisal, pisal sem vse pre-mišljeno in pripravljen sem resnico vsega, kar sem pisal, ako bi bilo treba, pred porotniki dokazati. Zdaj pa k stvari:

1. Vi tajite najino prijateljstvo in intimnost od 1861—67. leta. — Doma imam cel kup Vaših pisem, ki ste mi jih na Hrvaško pisali. Nagovarjali ste me v teh pismih zmirom: „Dragi prijatelj“ in „Predragi moj Valentin.“ Podpišete se navadno: „Vaš zvesti prijatelj.“ Posebno intimnost pa kaže list od 18. januarja 1863, kjer me za božjo kriščevo voljo prosite in pridušate, da naj „gobe“ prekličem. — Od 1867. leta naprej, od kar sem v črne bukve prišel, mi pišete v Ljutomer zmirom: „Blagorodni“ ali „častiti g. doktor.“ Ako se drznete še to tajiti, bom Vaša pisma na velikem trgu pri nožarju Hoffmannu pod šipo dejati prisiljen, da bodo lahko vsi mimogredoči na lastne oči najino intimnost razsojevali. — Pil sem večkrat z Vami „črno kavo“ v kavarni, pa nijsem bil takrat nič na to „ponosen“, dandenes sem pa še menj.

2. Ostanem pri tem, da ste mi rekli: „kaj mislite, da sem jaz klerikalec“ itd. Pozivam Vas naravnost, da me zaradi tega tožite! Pred porotniki se bova že zmenila, kdo obrekuje, Vi, ali jaz? Verjemite mi, jaz imam v tej zadevi tehtne priče, s katerimi ste se Vi njega dni v enakem smislu razgovarjali in katere bodo, ako treba, pred sodnijo svojega moža postavile. —

3. Rečem Vam, da me po svoji stari navadi obrekujete, mi spodtikate, da sem besedo prelomil, dokler mi ne poveste čina, s katerim bi bil jaz v dež. zboru to storil! Se ve, o tem pa popolnem molčite, da so mi zdaj nekateri Trebanjci po gosp. Lukanu na temelj klerikalnega programa kandidature za državni zbor ponudili, katero ponudbo sem pa jaz brez pomislika od sebe odbil. — Se ve, „dass passt Ihnen nicht in den Kramm!“ Ker se vidi, da Vam je dež. red, ako ravno ste dež. odbornik, neznan, povem Vam, da se 7. §. tako-le od besede do besede glasi: „V dež. zbor izvoljeni poslanci ne smejo od niko gar jemati nikakoršnega nauka (instrukcije).“ — Vaši naivno izraženi želji, da bi jaz mandat za dež. zbor položil, ne bom še tako kmalu ustregel. —

4. Ne 1870. ampak decembra 1871. l. rekel sem v svojem poslanem, so me hoteli Notranjci ne mesto dr. Coste, ampak mesto g. Korena za svojega poslanca voliti. 1870. leta sem odločno mislil nikjer drugod, nego v Trebnjem za to kandidirati, ker ste me Vi tam proškribirali.

5. Koliko ste Vi za uredovanje „Novic“ in pratike od Blaznika dobili, vedeli bi mi še le potem povedati, ako bi Vi po bilježniku

poverjeni izvadek iz Blaznikovih trgovinskih knjig v „Novicah“ prijavili. — V obče se Vam mora pa jako slabo goditi, ako Vam mora že Vaš svak Souvan na pomoč priteči in Vam v „Novicah“ spričalo o nesebičnosti dajati. (!!) Pa res nij na Slovenskem nihče tako sposoben, kakor g. Souvan spričala o nesebičnosti dajati.

Vsa kega narodnjaka pa mora srce boleti, da ste se Vi, nekaj brez ugovora vodja našega naroda — Vi, ki bi imeli zdaj nad strankami stati in miriti — z dozdam še nepreklicanim izrekom: „rajši nemškutarja nego liberalnega Slovence“ iz narodnega taborja ločili, in da ste postali na stare dni najbolj zagrizeni reakcionarec in strasten sovražnik vsega, kar po svobodi in napredku diši.

Gospod dekan Grabrijan! Vi niste iz klerikalne discipline navlaš resnice v zadnjih „Novicah“ govorili in se niste hoteli sicer malo važne stvari spomniti, katere jaz niti ne bi mogel vedeti, ako mi je ravno ne bi bili Vi pripovedovali. — Pa je čisto naravno, da se nečete včasih marsičesa spominjati, kakor niste hoteli videti in vedeti marsikaj čudnega, kar se je v Vašem farovžu godilo, akoravno je že vsa Vipavska dolina zdavnej o tem govorila.

Dr. V. Zarnik.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalesscière du Barry

v Londonu.

Odstranjenje vseh bolezní brez leka in stroškov z izvrstno zdravilno hrano Revalesscière du Barry iz Londona, katera pri odraslih in otrokih svoje stroške 50krat v drugih sredstvih prihrani.

Izpisek iz 75.000 ozdravljenj bolezní v želodci, v živcih, v drobu, v prsih, na pljučah, v grlu, v dušnjaku, na žlezah, na ledvicah in v mehurju — od kojih se na zahtevanje posnetki zastoj in franko dopošljejo:

Spričevalo št. 64.210.

V Napolji, 17. aprila 1862.

Moj gospod! V sled bolezní na jetrah sem bil sedem let v strašnem stanju sušenja in vsakovrstnega trpljenja. Nijsem bil v stanu ne čitati niti pisati; moji živci so se tresli po celim životu, slaba prebavljivost, vedna nespečnost in imel sem zmirom razburjene živce, da nijsem nikjer našel miru, pri tem sem bil tudi silno otožen. Mnogo zdravnikov je svojo umetnost poskušalo, a ne da bi moje trpljenje olajšali. V popolni obupnosti sem Vašo Revalesscière poskusil in zdaj, odkar sem jo tri mesece užival, se zahvaljujem ljubemu Bogu. Revalesscière zasluži največ hvalo, ona me je popolnem zopet ozdravila, tako, da morem svoje družbinsko stalšče zopet zavzati. Z iskreno hvaležnostjo in popolnim spoštovanjem

Marquise de Bréhan.

Spričevalo št. 65.810.

Neufchateau (Vogesen), 23. dec. 1862.

Moja hči, 17 let stara, je trpela vsled pomanjkanja svojih pravil na strašni razburjenosti živcev, imenovani sv. Vidov ples, in vsi zdravniki so dvmili na mogočosti kakšne pomoči. Od tega časa sem ji, po nasvetu prijatelja, Revalesscière dajal, in ta izvrstna hrana jo je na začudenje vseh, kateri trpečo poznajo, popolnem ozdravila. To ozdravljenje je tu veliko pozornost vzbudilo in mnogo zdravnikov, ki so to bolezen za neozdravljivo proglasili, se zdaj čudi, mojo hčer močno, čvrsto in popolnem zdravo videti.

Martin, Officiere Comptable en retraite.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesscière pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravljenje. V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v pušicah à 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold.

50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradci bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Lonči Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih.

Tržne cene

v Ljubljani 8. oktobra t. l.

Pšenica 7 gl. 30 kr.; — rež 5 gl. — kr.; — ječmen 3 gl. 70 kr.; — oves 2 gl. — kr.; — ajda 3 gl. 80 kr.; — prosó 3 gl. 70 kr.; — koruza 4 gl. 60 kr.; — krompir 1 gl. 90 kr.; — fižol 6 gl. 20 kr. — masla funt — gl. 52 kr.; — mast — gl. 38 kr.; — špeh frišen — gl. 45 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2 1/2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; govedine funt 26 kr.; — teletine funt 38 kr.; — svinjsko meso, funt 30 kr.; — sena cent — g. 90 kr.; — slame cent — gl. 75 kr.; — drva trda 7 gld. 50 kr.; — mehka 5 gl. 30 kr.

Dunajska borza 8. oktobra

1860 drž. posojilo	101	40
Akcije narodne banke	959	—
Kreditne akcije	221	50
London	112	80
Napol.	9	4
C. k. cekini	—	—
Srebro	107	35

Annoncen u. Auskunfts-Bureau

(266—1)

Franz Müller-ja

se nahaja od denes naprej v

„Fürstenhofu“,

v gospodskih ulicah 206.

Grozdni sladkor in pravi vinski cvet

(Alkohol)

za delanje vina se dobiva po niski ceni pri

M. Berdajs-u v Mariboru.

(263)

Ces. kralj. dvorni puškar v Mariboru

Ivan M. Erhart,

priporoča: (91—10)

Puške dvocevke od spredaj za nabijati iz železa od 12 gld. do najvišje cene. puške dvocevke od spredaj za nabijati iz svila (drot) 18 " " " " Lefauchaux (lefošé) iz svila od 30 " " " " Lancaster (lénka-ster) iz svila od 44 " " " " Revolverje . . . 8 " " " " Pistole dvocevke . 2 gld. 50 kr. " enocevne . 1 " 30 "

Tužci.

7. oktobra.

Evropa: Rudeš iz Novegamesta. — Kramberger iz Trienta. Pri Elefantu: Jenkner iz Novegamesta. — Czervakovsky, Slontanari iz Trsta. — Kunz iz Rejna. — Benedetti iz Rovinja. — Wrananeki iz Trsta. — Grof Pace iz Ponoviča. — Ehée z družino iz Trsta.

Pri Maliči: Meciko z gospo, Maršeski iz Dunaja. — Lininger iz Gradca. — Kurzthaler z gospo iz Dombažale. — Gospa Huber s hčerjo iz Paternijona. — Lucie Palese iz Trsta. — Gospa Babeta Širec, iz Žaveca. — p. Brauniger iz Klana. — Klessenhamer iz Koroškega.

Pri Zamorecu: Suhini iz Reke. — Goren, Zuarjec iz Kranja. — Stabek iz Doba. — Jarc, Borhi iz Rajhenburga. — Jellyi iz Celovca. — Dietsche iz Monakovega. — Jestič iz Zagreba. — Gomišek z gospo iz Ogulina.

Izdajatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semcu.

Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismeno poseben zdravnik za božjast Dr. O. Killisch, Berlin, Luisenstrasse 45. (255—94)

Pričujoče ima čez tisoč bolnikov v ozdravljenji.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.